

handelingen der synode
in kerkeraad der Gere-
r art. 31 K.O.).

de opening plaats van
r Vrijgemaakte Gere-
studenten, waarvan 11

is thans de vrijmaking
feit. Nadat een viertal
jaar in correspondentie
ad is dezer dagen een
samenspreking, die nog
t de gewenschte oplos-
te bezwaarden niet de-
tegenover de bezwaar-
of verbreking van het
oor het verlangen de
waren, daar de breuk
de bleef volgen. Een
in af aan de actie van
gesleud had en zich
zwaarde had kenbaar
n met het ontkennend
loot te geven op den
lans den tijd gekomen
verantwoordelijkheid
Synode en heeft zulke
akt, waarbij hij mede-
in. Deze beide ambts-
roepen tot den dienst-
nber, waarin vooringe-
spoket was voor Alk-
ruim 90 hoorders vult
verenigingsgebouw
des avonds.
eizer de dogmatische
handelen in een ver-
meerdere toegankelijk
vrijgemaakte kerk is

ok in R'dam-Carlois is
vergaderen nu in het
gedijk 450, 's ochtends
5 uur.

ES.

Oct. a.s. zal te Amers-
el, Kerk aan de Lieve-
idcongres worden ge-
organisaties.
el-Rodenrijs over het
pbouw van ons eigen
t over: „De methodiek
Holwerda te Amers-
enover haar jeugd is

t het slotwoord.
berusten bij den Heer

gdeiders of leiders
moeten zij zich ten
Schep Jr., Sluisstr. 10
en logies verlangt en

d

k Weekblad

• Utrecht • Tel. 2064

chenen;

ikotte, Hoofdsom der

de visioenen van den

gebonden.

Vrij zicht

J. WRISTERS,

raat 13, Utrecht

stel dan nog heden
tegetisch-kerkrecht-

Dr. S. GREIJNDANUS

IN VAN KERKRECHT

inzake meerdere

vergaderingen

De prijs is f1.25

EMA — ENSCHEDE

met 3 kinderen

MEISJE

voor dag en nacht

foort, Roodenburgse

twijzergesin z. s. s.

HULP.

Vrouw des huise

o nodig, daar een

wordt. Brieven met

Mevrouw W. van

naweg 7, Hillegom

ERSKNECHTS

straat 77, Baarn.

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr. K. Schilder Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men
aan: Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen.
Administratieadres: Drukkerij Kemink en Zoon, Over-
den Dom, Utrecht, Telefoon 11989.

Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes
Telef. No. 2424 — Postrekening No. 36000

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling.
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar.
Advertentiën: 10 ct. p. mm. Losse nummers 20 ct.

INHOUD: Hoofdartikel: Uit en door of voor en zonder
het geloof VI — Zending en Evangelisatie: De Vrijmet-
selarij openbaart zich als anti-Christelijk III — Opvoe-
ding en onderwijs: De Vrije Universiteit — Kerkelijk
Leven: Indrukken van onze Generale Synode. Insinuaties
inzake het zelfonderzoek II. Baarn — Stemmen uit onze
Kerken — Groninger Brieven — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

UIT EN DOOR OF VOOR EN ZONDER HET GELOOF.

VI. door
Prof. Dr. S. GREIJNDANUS.

Niet alleen ons Doopsformulier zou wij-
zing moeten ondergaan bij de door de Synode
van 1942 gedane leeruitspraken met de op haar
last uitgegeven Toelichting en het door haar
opvolgster van 1943 e. v. j. aan kerkeraden en
bezwaarden toegezonden, en daardoor feitelijk
voor haar rekening genomen Praeadvies, wan-
neer men van dien kant rond en eerlijk han-
delde, maar ook de Heidelbergsche Catechis-
mus in zijn Sacramentsleer. Want deze zegt in
antw. 65, dat de Heilige Geest het door Hem
gewerkte geloof sterkt door het gebruik van
de Sacramenten. Daarin ligt niet alleen, dat het
geloof aanwezig moet zijn, zal deze geloofsster-
king uit of door het Sacrament verkregen of ge-
noten kunnen worden, maar dat dat geloof
daarbij werkzaam wezen moet. Want dat ant-
woord luidt niet, dat de Heilige Geest het ge-
loof sterkt door de toediening van de Sacramen-
ten, maar door het gebruik daarvan. Er kan eene
toediening van Sacramenten zijn, zonder een
gebruik van Sacramenten. Toediening en ge-
bruik zijn onderscheiden. Bij toediening is de
ontvanger passief, werkeloos, bij gebruik ech-
ter actief, werkzaam. Door toediening en ge-
bruik wordt het toegediende en gebruikte in
zijn wezen niet veranderd. Maar door het ge-
bruiken of niet-gebruiken wordt het effect van
het toegediende bepaald of mee beheerscht.

Wat we in deze richting hier dit Catechismus-
antwoord moeten verstaan, blijkt ook uit het
volgende antwoord, op de vraag, wat Sacramen-
ten zijn. Want dan wordt o.m. gezegd, dat God
ons door het gebruik daarvan de belofte des
Evangelies des te beter te verstaan geven en
verzegelen wil. Die Sacramenten hebben dus
tot inhoud eene belofte. Nu richt zich eene be-
lofte tot ons bewustzijn, tot ons verstand, tot
ons denken, opmerken, overleggen, redeneeren.
Om dus, naar onzen Catechismus, de sterking
des geloofs uit of door het Sacrament te ont-
vangen, moet er door ons bewustzijn met dat
Sacrament gewerkt worden. Anders blijft dat
Sacrament wel Sacrament. Maar dan zouden
wij er de geloofssterking niet uit verkrijgen.
Dan zou er geen gebruik van dat Sacrament bij
ons zijn, en het heilseffect dus achterwege blij-
ven, zoo niet nog bovendien eene vloekwerking
er uit ons vervloeden.

Dat is duidelijk de bedoeling van dit Cate-

chismusantwoord, daar het verder spreekt van
een door het gebruik der Sacramenten des te
beter te verstaan geven en verzegelen van de
belofte des Evangelies. Verstaan is toch ver-
standswerk. Verstaan doen we met ons bewust-
zijn, met ons kenvermogen, met ons denken,
met ons verstand, al werken daarbij ook al onze
zielekrachten en lichamelijke energieën en ge-
steldheden mede. Hieruit kunnen we duidelijk
zien, dat onze Catechismus leert, dat de geloofs-
sterking uit of door het Sacrament niet ge-
schiedt dan door bemiddeling van onze eigene
geestelijke werking, door bewustzijnsactiviteit
onzerzijds met die Sacramenten, door geloovige
bezigheid bij ons omtrent die Sacramenten.

Dat is het wat in de bezwaarschriften aan-
geduid wordt met den naam van conditioneelen
vorm, dat God in de Sacramenten Zijne Evan-
geliebelofte tot ons brengt in conditioneelen
vorm. Dr. H. Bavinck formuleert dit in zijn Dog-
matiek op deze wijze: „Eigenlijk zijn er in het
foedus gratiae, d.i. in het Evangelie, hetwelk
de bekendmaking van het genadeverbond is,
geene eischen en geene voorwaarden... Maar
toch neemt het genadeverbond in zijne bedie-
ning door Christus dezen eischenden, voorwaar-
delijken vorm aan, om den mensch te erkennen
in zijne redelijke en zedelijke natuur", IIe, blz.
242. Dat heeft met Remonstrantisme niets te
maken, zooals onkundigen, ook wel onder pre-
dikanten en zelfs doctoren in de Theologie, ech-
ter toch wel meenen en het voorstellen. Maar
om voedsel te gebruiken en daar nuttigheid van
te hebben, moet men zijn mond gebruiken, dat
voedsel eten. Dat is nu eenmaal de door God
bestelde weg, om door voedsel gesterkt te wor-
den; we moeten dat voedsel gebruiken, het
eten. Dat is de conditioneele vorm, waarin God
ons Zijn voedsel schenkt. Wil iemand dat voedsel
niet gebruiken, niet eten, zijn mond daarbij
niet openen en bewegen, dan blijft dat voedsel
wel hetzelfde voedsel. Dat verandert in zijn
wezen of hoedanigheid niet door ons gebrui-
ken of niet-gebruiken ervan. Maar bij niet-ge-
bruik genieten wij er de sterkende werking niet
van. Daarvoor is noodig het gebruiken. Maar
door dat gebruiken verdienen wij dat voedsel
niet. Door dat eten maken wij ons dat voedsel
niet waardig, noch die er door te bekomen ster-
king. Van verdienste kan hierbij geenerlei
sprake zijn, en zelfs geene gedachte. Maar toch,
willen wij die spijze niet gebruiken, niet eten,
dan zullen wij er ook niet door verzadigd wor-
den. Want dat eten, dat gebruiken, die werk-
zaamheid van onzen mond en onze spijsorga-
nen, heeft God nu eenmaal gesteld als weg, als
middel, als conditie, om door Zijn voedsel, dat
Hij uit genade ons schenkt, gespijzigd, verza-
digd, gesterkt te kunnen worden. En aan die
ordinantie Gods hebben wij ons te onderwerpen
en te houden, willen we niet, ook bij eene van
keur van spijzen volstaande tafel, omkomen
van honger.

De Heilige Geest wil het geloof door de Sa-
cramenten sterken door hun gebruik onzerzijds.
Hij wil door die Sacramenten de belofte des
Evangelies ons te beter te verstaan geven en
verzegelen. Vraag 67 van den Heidelberger
luidt: Zijn dan beide, het Woord en de Sacra-
menten, daarheen gericht, of daartoe veror-
dend, dat zij ons geloof op de offerande van
Jezus Christus aan het kruis, als op den eenigen
grond onzer zaligheid wijzen? En antw. 67 zeg-
dan: Ja zij toch. Dus Woord en Sacramenten
zijn één van inhoud. Zij bevatten beide dezelf-

de Evangeliebelofte. En zij wijzen het geloof
op de offerande van Jezus Christus. Dus moet
dat geloof er niet alleen wezen, maar het moet
ook zien, zien op den Christus aan het kruis,
dus werkzaam zijn om het heil uit die Evan-
geliebelofte te genieten. Want „wijzen" veronder-
stelt zien, het gebruiken van zijn oogen. Zoo
spreekt ook antw. 67: de Heilige Geest leert ons
in het Evangelie, en verzekert ons door de Sa-
cramenten. Verzekeren is wederom eene werk-
zaamheid die zich richt tot ons bewustzijn, tot
ons kennend leven. Om door iets of iemand
van iets verzekerd te worden, moeten we ons
verstand, ons denken, ons bewustzijn gebrui-
ken en werkzaam doen zijn. Dat is nu eenmaal
de door God voor onze verzekerdheid gestelde
en verordende weg, het conditioneele middel.

Zoo is de Sacramentsleer van onzen Cate-
chismus in dit opzicht.

Deze leer der Sacramenten van den Heidel-
berger bedoelt hij nu natuurlijk als doorgaande
of geldende ook bij Doop en Avondmaal in het
bizonder. Anders konden deze volgens hem
geen Sacramenten zijn, of hij had in Zondag 25
geene algemeene Sacramentsleer gegeven. Wie
dan ook de Zondagen 26 en 27 over den Doop
lezen, en willen voorstellen, zonder daarbij
steeds als achter- of ondergrond Zondag 25 te
laten gelden, en die beide Zondagen nemen als
stonden zij los van het in Zondag 25 over de
Sacramenten in het gemeen gezegde, verstaan
den Catechismus in zijne doopsleer niet, en
geven daarvan geene rechte voorstelling. Dat
is uit den aard der zaak zelfe duidelijk en van-
zelfsprekend. Maar ook in vr. en antw. 69
wordt het nog onmiskenbaar aangegeven. Want
daar wordt gevraagd: Hoe wordt gij in den
Heiligen Doop vermaand en verzekerd? Bij den
doop is dus eene vermaning en eene verzeke-
ring. Dat zijn wederom werkzaamheden die
zich richten tot ons bewustzijn. Dan worden
wij op iets opmerkzaam gemaakt, daar wordt
iets tot ons gezegd. Wat die vermaning en ver-
zekering ook mogen inhouden, en op welke
wijze zij mogen geschieden, maar zij hebben
het met ons bewuste leven te doen, houden
zich bezig met ons als met bewustzijn, rede en
wil begiftigde en werkzame wezens. Om van
die vermaning en verzekering nut te trekken,
moeten wij ons kenleven, onze bewustzijns-
krachten, ons denken en verstand in werking
zetten, onze opmerkzaamheid, ons nadenken en
oordeelen, zelfs ook onzen wil, activeeren.

En antwoord 69 luidt dan weer: Alzoo, dat
Christus... toegezegd heeft. Eene toezegging
is eene belofte, is eene woordelijke mededeel-
ing van verblijdenden inhoud. Wel geschiedt
bij den doop, evenals bij het Avondmaal, en in
het algemeen bij de Sacramenten, deze toezeg-
ging door afbeelding, schildering of teekening
voor het oog. Maar dan toch zoo, dat het woord
vooraftaat, het Evangeliewoord, waarbij de
Sacramenten komen als zegelen. Die afbeelding
door het Sacrament is dus eerst te kennen ge-
geven en verklaard door het gesproken Evan-
geliewoord. Terwijl ook bij de bediening van
het Sacrament nog gesproken wordt, om den
zin dier teekening te doen verstaan. Ook in
of door den doop zegt God iets toe, d.w.z. geeft
Hij eene belofte, richt de Heere Zich dus tot
ons bewustzijn.

Door Zijn doop werkt God maar niet in ons
binnenste, buiten ons bewustzijn om. Natuurlijk
zou Hij dat wel kunnen, als Hij dat wilde, even-
als Hij de wedergeboorte en het geloof in ons